

Folkhälsomyndigheten

Vaccination under graviditet

Underlag i regeringsuppdrag S2023/02102 att ta fram fördjupade kunskapsunderlag om kvinnors hälsa

Denna titel kan laddas ner från: www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/. En del av våra titlar går även att beställa som ett tryckt exemplar, se våra [kundtjänst och köpvillkor](#).

Citera gärna Folkhälsomyndighetens texter, men glöm inte att uppge källan. Bilder, fotografier och illustrationer är skyddade av upphovsrätten. Det innebär att du måste ha upphovspersonens tillstånd att använda dem.

© Folkhälsomyndigheten, 2024.

Artikelnummer: xxxxx

Foto/Illustration omslag: Förnamn Efternamn/Bildbyråns namn.

Foto inlaga: s. X Förnamn Efternamn/Bildbyråns namn.

Grafisk produktion: AB Företag.

Tryck: AB Företag, Ort, 20xx

Innehåll

Vaccination under graviditet	1
Innehåll	3
Sammanfattning	4
Inledning	6
Bakgrund	7
Rekommendationer för vaccination under graviditet.....	7
Utförande av vaccinationer under graviditet	7
Ordinationsrätt	7
Graviditetsregistret	8
Nationella vaccinationsregistret.....	8
Svårt att följa vaccinationstäckning	8
Vaccination av gravida i andra länder	9
Resultat	10
Stor variation i vaccinationstäckning	10
Diskussion	16
Slutsats	16
Referenser	18

Sammanfattning

Folkhälsomyndigheten rekommenderar att gravida vaccineras mot kikhosta samt under säsong även mot influensa och covid-19. Kikhostevaccin ges för att skydda det nyfödda barnet medan influensa- och covid-19-vaccin ges för att skydda både den gravida och det blivande barnet mot allvarlig sjukdom.

Var och hur vaccination av gravida, samt registrering av givna doser sker, skiljer sig åt både för de tre olika vaccinerna samt mellan Sveriges regioner. Vaccination mot influensa och covid-19 görs som regel på vårdcentral eller vaccinationsmottagning medan organisationen för kikhostevaccination i större utsträckning skiljer sig åt mellan regionerna. Även mödrahälsovården kan vara en aktör som utför vaccinationer. Det är möjligt att registrera både influensa- och kikhostevaccination i Graviditetsregistret, men data är osäker, då registreringsäckningen varierar. För att göra en sammanställning över vaccinationstäckning avseende kikhosta per region, har vi därför kompletterat data från Graviditetsregistret med en enkätundersökning över hur vaccination och registrering av kikhostevaccination går till i landets olika regioner. Många regioner saknar möjlighet att själva ta fram de uppgifter som krävs för att beräkna vaccinationstäckning och de regioner som kan göra en beräkning eller uppskattning, använder sig av en rad olika program och journalsystem till detta.

Enligt registreringar i Graviditetsregistret har de regioner där barnmorskorna själva vaccinerar en högre vaccinationstäckning än andra regioner. Detta är logiskt, dels för att det förenklar för den gravida som kan få hjälp med själva vaccinationen av sin barnmorska, men också för att registrering av vaccination har större sannolikhet att utföras korrekt i Graviditetsregistret om vaccinatören också är den som registrerar vaccinationen.

Enligt en enkätundersökning bland regionerna ligger vaccinationstäckningen också högre i de regioner som erbjuder vaccination i samband med besök på mödrahälsovården. Det är sannolikt att fler regioner skulle kunna erbjuda vaccination inom mödrahälsovården om även specialistutbildning till barnmorska gav behörighet att ordinera läkemedel för vaccination enligt HSFL-FS 2023:10. Det finns därmed ett behov av en ökad möjlighet för barnmorskor att erhålla ordinationsrätt för vaccinationer.

Det finns även ett behov av enhetliga nationella system för att registrera och följa upp vaccination bland gravida i realtid. Om vaccination mot influensa och kikhosta, liksom vaccination mot covid-19, registrerades i NVR så skulle vaccinationstäckning kunna tas fram löpande genom samkörning med Graviditetsregistret. Graviditetsregistret ensamt är emellertid inte optimalt som hälsodatasystem avseende vaccinationer eftersom data inte registreras kontinuerligt.

Inledning

I detta underlag beskrivs vaccination av gravida mot kikhosta och influensa.

Vi beskriver förutsättningar för vaccination av gravida och för att följa vaccinationstäckningen, samt presenterar täckning av vaccination mot influensa och kikhosta.

Vi har även gjort en enkätundersökning till regioner för att kartlägga organisationen för vaccination av gravida samt för registrering av givna doser. Uppgifter om vaccinationstäckning från regioner och från Graviditetsregistret har sedan jämförts och satts i relation till dels hur vaccination av gravida är organiserad i respektive region, dels vilka möjligheter regionen har att ta fram statistik.

Bakgrund

Folkhälsomyndigheten har fått i uppdrag av regeringen att ta fram fördjupade kunskapsunderlag om kvinnors hälsa inom ramen för satsningen på förlossningsvård och kvinnors hälsa. De fördjupande kunskapsunderlagen ska kunna användas som stöd för hälso- och sjukvården och andra berörda aktörers arbete inom området. De ska även bidra till att öka kunskapen i dessa frågor hos kvinnor.

I denna delrapport görs en sammanställning över vaccinationsorganisation och vaccinationstäckning för och bland gravida.

Rekommendationer för vaccination under graviditet

Folkhälsomyndigheten rekommenderar att gravida vaccineras mot kikhosta samt under säsong även mot influensa och covid-19. Kikhostevaccin ges för att skydda det nyfödda barnet medan influensa- och covid-19-vaccin ges för att skydda både den gravida och det blivande barnet mot allvarlig sjukdom. Sedan hösten 2023 finns även vaccin mot RS-virus tillgängligt, godkänt att ges i graviditetsvecka 16-34, i huvudsakligt syfte att ge det nyfödda barnet skydd mot svår RS-sjukdom.

Utförande av vaccinationer under graviditet

Ansvar för utförande av vaccinationer som omfattas av nationella program är specificerat i Smittskyddslagen (2004:168) och för utförandet av dessa har regioner och kommuner ansvar. Vaccinationer som omfattas av rekommendationer (men inte ingår i nationella vaccinationsprogram) kan erbjudas både av privata och regionala vårdgivare. Regionerna har dock ingen skyldighet att erbjuda dessa vaccinationer, varken mot avgift eller kostnadsfritt till de gravida.

Då gravida kvinnor i regel har återkommande kontakt med mödravården skapar det goda förutsättningar för att ge vaccination i den miljön. Då vaccinationer inte hitintills har varit en del av mödrahälsovårdsprogrammet har detta inte varit en insats som mödrahälsovården har tagit på sig att utföra.

Vaccinationer till gravida har tidigare i de flesta fall varit primärvårdens ansvar och gravida har vaccinerats mot influensa och covid-19 på vårdcentraler eller motsvarande.

Ordinationsrätt

Vaccin är ett läkemedel som kan administreras av en sjuksköterska efter ordination från läkare. Enligt HSLF-FS 2023:10 (1) är en sjuksköterska som har genomgått specialistutbildning till distriktssjuksköterska eller specialistutbildning inom hälso- och sjukvård för barn och ungdomar behörig att ordinera vaccin enligt en rad vaccinationsprogram och vaccinationsrekommendationer. För vaccination av gravida innebär detta att barnsjuksköterskor och distriktssköterskor i dagsläget kan ordinera influensa- och covidvaccin enligt gällande rekommendationer till

riskgrupper, vilket inkluderar gravida. En sjuksköterska som genomgått specialistutbildningen till barnmorska har idag däremot inte behörighet att ordinera något vaccin enligt ovan. Alla sjuksköterskor kan emellertid få sådan ordinationsrätt om de genomgår utbildning i vaccinkunskap, tex någon av de få vaccinationskurser som finns, och av sin verksamhetschef bedöms ha den erforderliga kompetensen.

Vaccination mot kikhosta (i kombinationsvaccin mot difteri, stelkramp och kikhosta) utreds för närvarande av Socialstyrelsen för att ordinationsrätt även för detta vaccin skall kunna erhållas av distrikts – och barnsjuksköterskor.

Graviditetsregistret

Graviditetsregistret hämtar in data via automatisk överföring från journalsystemen och via manuell inmatning inom mödrhälsovården (MHV). År 2021 registrerades 95 procent av alla förlossningar i Sverige i Graviditetsregistret från journalsystemen. Data överförs varje dag. Alla barnmorskemottagningar i landet är anslutna till registret, med viss variation gällande täckningsgrad för olika regioner/mottagningar vad gäller de manuellt registrerade variablerna.

Uppgifter läggs in i Graviditetsregistret vid i huvudsak tre tillfällen – vid två besök på mödrhälsovården under graviditeten samt vid den efterkontroll som utförs senast fyra månader efter förlossningen. Oftast görs vaccinationsregistreringen retrospektivt, i samband med efterkontrollen, och bygger då på att den gravida eller barnmorskan kommer ihåg att vaccination har givits under graviditeten samt att det finns tid att gå igenom vaccinationsstatus vid ett besök där det finns mycket annat som behöver kontrolleras.

Nationella vaccinationsregistret

Folkhälsomyndigheten ansvarar för det nationella vaccinationsregistret (NVR), som är ett hälsodataregister och används för att följa upp effekten av nationella vaccinationsprogram samt covid-19-vaccinationer. Rapportering avseende vaccinationer inom nationella vaccinationsprogram samt vaccinationer mot covid-19 är obligatorisk för vårdgivare och regleras i lag (2012:453) om register över nationella vaccinationsprogram m.m.

Svårt att följa vaccinationstäckning

Det är angeläget att kunna följa vaccinationstäckningen bland gravida för att kunna skraddarsy vaccinationserbjudandet, dvs var, när och hur vaccinet erbjuds, så att fler väljer att vaccinera sig under sin graviditet och även för att uppnå en mer jämlik vaccinationstäckning.

Vaccinationer som ingår i nationella vaccinationsprogram samt vaccinationer mot covid-19 registreras i det Nationella vaccinationsregistret (NVR). I NVR finns idag ingen möjlighet att se om mottagare av registrerade vaccinationer var gravida vid vaccinationstillfället. I Graviditetsregistret, som hålls av Karolinska Institutet,

registreras gravida som är inskrivna i mödrahälsovården (MHV) och genom att samköra de båda registren är det möjligt att ta ut statistik över vaccinationstäckningen bland gravida avseende vaccination mot covid-19, vilket också har gjorts under pandemin.

Influensa- och kikhostevaccination registreras inte i NVR och det är därmed inte möjligt att ta ut vaccinationstäckning bland gravida för dessa vaccin på samma sätt. Uppgifter om antalet givna vaccindoser till gravida behöver därmed inhämtas på andra sätt. Det går, till exempel, att registrera vaccination avseende kikhosta och influensa i Graviditetsregistret och ta ut statistik över vaccinationstäckningen därifrån. Registreringarna sker emellertid i samband med efterkontrollen till förlossning, vilket vanligen är flera månader efter vaccinationstillfället, och det finns därmed en stor risk för underregistrering.

Om en region har möjlighet att ta fram uppgifter om antalet vaccindoser som givits till gravida samt uppgifter om antalet gravida eller antalet förlossningar i regionen, så är det också möjligt att beräkna regionens vaccinationstäckning bland gravida. Denna typ av beräkningar kräver en del arbete och behöver göras regionvis, då system för att journalföra såväl vaccinationer som graviditeter skiljer sig åt över landet.

Vaccination av gravida i andra länder

I Norge har regeringen föreslagit gratis kikhostevaccination till gravida i budgeten för 2024. Vaccinet skall kunna administreras där den gravida går på mödrahälsovård. Covid-19-vaccination rekommenderas till gravida i andra och tredje trimestern. Under säsongen 2023/2024 låg täckningen för vaccin mot covid-19 bland gravida kring ca 10 procent. Under höst- och vintersäsong rekommenderas även influensavaccination till gravida i andra och tredje trimestern (2).

I Danmark är kikhostevaccination gratis för gravida sedan 1 januari 2024 (3). Rekommendationen är att gravida vaccineras mellan graviditetsvecka 24-32, vanligen i samband med läkarbesök som sker i vecka 25 eller vecka 32. Vaccination mot influensa och covid-19 rekommenderas i andra och tredje trimestern och erbjuds kostnadsfritt under säsongen 2023/2024 mellan 1 oktober - 15 januari (4).

Finland har ett nationellt program om kostnadsfri kikhostevaccination vid 25 års ålder (5). Vaccination mot influensa och covid-19 rekommenderas under hela graviditeten. Influensavaccin ingår i det nationella vaccinationsprogrammet och är därmed kostnadsfritt. Även covidvaccination erbjuds kostnadsfritt för närvarande (6).

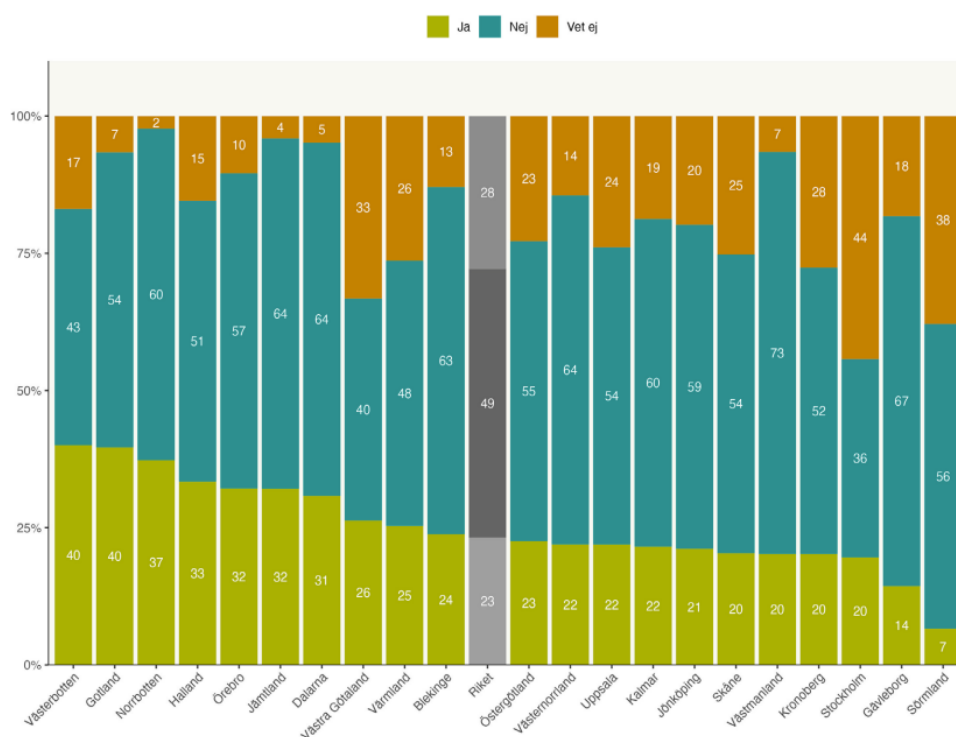
Resultat

Stor variation i vaccinationstäckning

Graviditetsregistret har sammanställt data om vaccinationstäckning bland gravida för perioden 1 januari 2023 – 31 augusti 2023. Eftersom vaccinationer registreras vid kontrollbesök efter förlossningen, kan data för hela 2023 sammanställas först efter vecka 18.

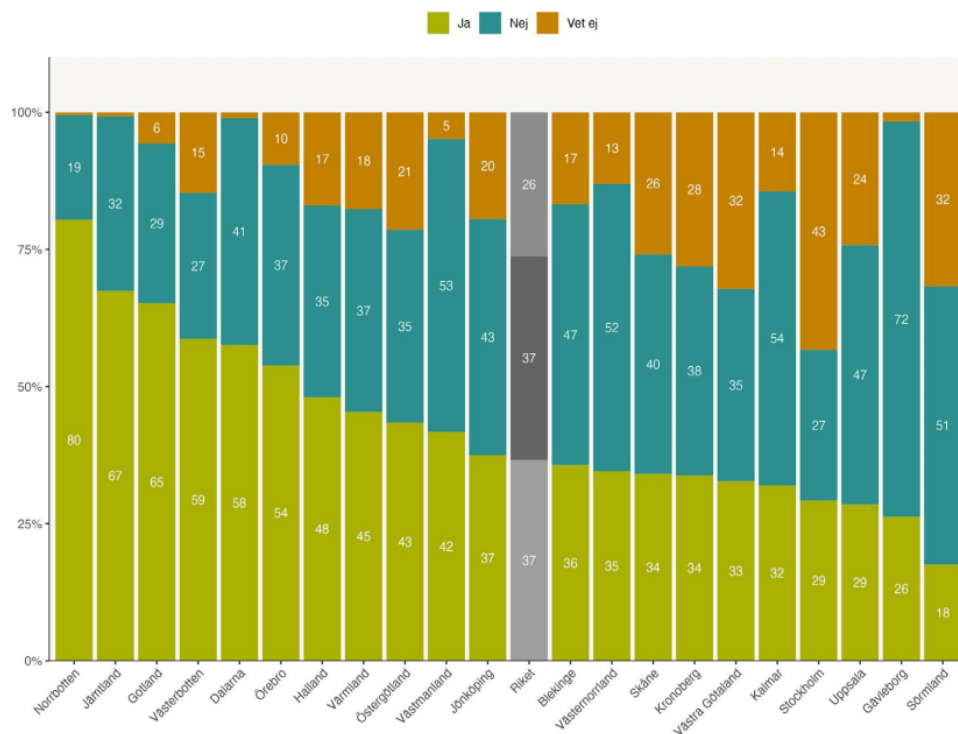
I sammanställningen låg vaccinationstäckningen mot influensa mellan 25-30 procent i januari-maj och 7 procent i augusti månad. Det finns en stor osäkerhetsfaktor i gravidregistrets data över vaccinationstäckning, då i genomsnitt 28 procent av svaren under denna period var ”vet ej”. Riksnittet för hela perioden var 23 procent med variation mellan 7-40 procent, se figur 1.

Figur 1. Andel gravida som vaccinerats mot influensa per region (urval, de med förlossningsdatum mellan 1/1-31/8 2023). Källa: Graviditetsregistret.

Avseende vaccination mot kikhosta, var täckningsgraden 28 procent i januari och ökade till 42 procent i augusti. Riksnittet för perioden låg på 37 procent, med variation mellan 18-80 procent, se figur 2.

Figur 2. Andel gravida som vaccinerats mot kikhosta per region (urval, de med förlossningsdatum 1/1-31/8 2023). Källa: Graviditetsregistret.

Uppgifter från regioner

Som komplement till uppgifter om vaccinationstäckning som vi hämtat från Graviditetsregistret har vi även genomfört en enkätundersökning till regioner. I början av 2024 skickades enkäter ut till landets 21 regioner för att samla in uppgifter om organisationen för vaccination av gravida samt för registrering av givna doser. Enkäten besvarades av 20 regioner, varefter en uppföljande enkät skickades ut för att samla in data om vaccinationstäckning. Denna har i sin tur besvarats av 12 regioner.

Uppgifter om vaccinationstäckning från regioner och från Graviditetsregistret har jämförts och satts i relation till dels hur vaccination av gravida är organiserad i respektive region, dels vilka möjligheter regionen har att ta fram statistik.

De fem regionerna med högst täckning av kikhostevaccination bland gravida, erbjuder alla vaccination på barnmorskemottagningen, se tabell 1. De regioner som vaccinerar utanför barnmorskemottagningen, men inom primärvården (huvudsakligen med sjuksköterska som vaccinatör) har i Graviditetsregistret en registrerad vaccinationstäckning mellan 29-59 procent. Av dessa når de regioner där vaccination erbjuds både på mödrahälsovården och i annan del av primärvården högst vaccinationstäckning. Regioner med särskilda vaccinationsmottagningar har vaccinationstäckning mellan 35-59 procent. Organisationen för särskilda vaccinationsmottagningar varierar, i vissa regioner kan barnmorskan hjälpa till med tidsbokning medan vaccinationen i andra regioner är helt beroende av att den gravida själv kan ta sig till vaccinationsmottagningen.

Samma mönster ses för vaccinationstäckningen avseende influensavaccination, där de tre regioner som har högst vaccinationstäckning enligt Graviditetsregistrets sammanställning, 37-40 procent, alla erbjuder vaccinationen inom mödrahälsovården med barnmorska som vaccinatör. Vaccinationstäckningen mot influensa ligger som förväntat lägre än vaccinationstäckningen mot kikhosta, då influensavaccin endast rekommenderas under höst- och vintersäsong och därmed endast omfattar 40-50 procent av gravida under ett år.

Tabell 1. Var kikhostevaccination vanligen sker och vem som vanligen är vaccinatör. Vaccinationstäckning enligt registrering i Graviditetsregistret.

Kikhostevaccination på barnmorskemottagning		
Region	Vaccinationstäckning (kostnadsfritt sedan)	Vaccinatör
Norrbotten	80 procent (hösten -22)	Barnmorska
Jämtland	67 procent (dec -22)	Barnmorska
Gotland	65 procent (nov-22)	Barnmorska
Västerbotten	59 procent (jan -23)	Barnmorska
Dalarna	58 procent (jan -23)	Barnmorska
Sörmland	18 procent (feb -23)	
Kikhostevaccination på vårdcentral		
Västerbotten	59 procent	Distriktsköterska
Örebro	54 procent (aug -22)	Sjuksköterska (ibland barnmorska)
Jönköping	37 procent (hösten -22)	Sjuksköterska
Blekinge	36 procent (hösten -22)	Sjuksköterska
Skåne	34 procent (sep -22)	Sjuksköterska
Kronoberg	34 procent (sep -22)	Sjuksköterska
Västra Götaland	33 procent (feb -23)	
Uppsala	29 procent (feb -23)	Barnmorska/sjuksköterska
Kikhostevaccinatio hos privat vaccinatör		
Västra Götaland	33 procent (feb-23)	
Stockholm	29 procent inte än (mars -24)	Sjuksköterska
Uppsala	29 procent	
Sörmland	18 procent	
Särskild vaccinationsmottagning		
Västerbotten	59 procent	
Örebro	45 procent	
Värmland	45 procent (nov -22)	Den gravida får en länk till tidsbokning
Östergötland	43 procent (hösten -22)	
Västmanland	42 procent (jan -23)	
Västernorrland	35 procent (dec -22)	Finns inte i alla kommuner. Öppen vissa dagar.

För statistikuttåg över vaccinationstäckning bland gravida använder många regioner Graviditetsregistret som datakälla. De som inte använder

Graviditetsregistret har olika metoder för att samla data över hur många vaccindoser som givits till gravida, vilket sedan kan jämföras med antalet förlossningar.

Tabell 2. Datakällor för uppgifter om antalet givna vaccinationer samt antalet gravida, regionsvis.

Datakälla givna vaccinationer till gravida	Datakälla antal graviditeter	Region	Kommentar		
Graviditetsregistret	Graviditetsregistret	Örebro	Täckningsgrad på registrering av över 99 procent av antalet inskrivna		
		Jönköping (osäker rutin)	För perioden okt -22 - okt -23 registrerades vaccinationsuppgift för ca 20 procent av regionens gravida.		
		Västra Götaland	Osäker rutin. Väntar införande av journalsystem "Millenium" med vaccinationsmodul inom 2,5-3 år.		
		Dalarna			
		Gotland			
		Kalmar			
		Norrbottn			
		Stockholm	Kompletterar med Vaccinera under våren		
		Cosmiq	Cosmiq	Kronoberg	Använder cosmiqmodulen mödravård/förlossning
		Cosmiq, Obstetrix, DUVA	Cosmiq	JämtlandHärjedalen	Sökord "gravid" saknas.
Cosmiq	Västmanland		Statistik via DUVA		
Mitt Vaccin	Cosmiq	Värmland	Hämtar uppgift om givna vaccindoser från MittVaccin		
Mitt Vaccin	Cosmiq	Jönköping	Indirekt koppling till Cosmiq		
Mitt Vaccin		Sörmland	Identifierar doser till gravida genom "kundgrupp gravid", icke-tvingande uppgift och därför opålitlig		
Mitt Vaccin	Obstetrix	Blekinge	Samkörning med Obstetrix		
Mitt Vaccin	Obstetrix	Kalmar			
Mitt Vaccin	Graviditetsregistret	Halland	Identifierar doser till gravida genom "kundgrupp gravid", icke-tvingande uppgift och därför opålitlig.		

Mitt Vaccin	Saknas	Västernorrland	Identifierar doser till gravida genom "kundgrupp gravid", icke-tvingande uppgift och därför opålitlig.
Mitt Vaccin		Östergötland	Via regional data- och analysenhet
Vaccinera (vaccinregister)		Stockholm	Kommer att tas i bruk när vaccinationen blir kostnadsfri
PMO (journalssystem)	Obstetrix	Skåne	Statistik tas fram med applikationen QlickView
Stickersättning	Cosmiq	Uppsala	
Saknas	Kvinnokliniken	Västerbotten	Uppskattar antal givna doser

Graviditetsregistret har sammanställt vaccinationstäckningen för kikhosta bland gravida för perioden 1 januari – 31 augusti 2023. 12 regioner har svarat på Folkhälsomyndighetens uppföljande frågor om vilka datakällor som används för uppgifter om antal givna doser till gravida samt antal gravida. Nio av dessa regioner har, på fråga från Folkhälsomyndigheten, kunnat beräkna vaccinationstäckning avseende kikhosta, för den egna regionen. Regionernas egen statistik ligger ofta lite högre än den som beräknas på uppgifter som rapporterats in till Graviditetsregistret. I tabell 3 presenteras vaccinationstäckning enligt registrering i Graviditetsregistret samt vaccinationstäckning enligt regionens egen beräkning. Regionernas angivna data över vaccinationstäckning bygger i många fall på uppskattningar avseende såväl antal givna vaccindoser till gravida som antalet gravida, och beräkningarna är därmed inte validerade.

Tabell 3. Angiven täckningsgrad av vaccination mot kikhosta i Graviditetsregistret jämfört med regionens egen uppskattning

Region	Vaccinationstäckning enligt Graviditetsregistret 1 januari – 31 augusti 2023 (procent)	Vaccinationstäckning enligt egen beräkning (procent)
Norrbotten	80	Använder data från Graviditetsregistret
Jämtland	67	-
Gotland	65	-
Västerbotten	59	58 (Uppskattad täckning för hela 2023)
Dalarna	58	-
Örebro	54	Använder data från Graviditetsregistret
Halland	48	Kan inte beräkna pga alltför stor osäkerhet avseende antal givna doser
Värmland	45	54 (1 januari-31 augusti 2023) 60 (1 september-31 december 2023)
Östergötland	43	-
Västmanland	42	32 (1 januari-31 augusti 2023)

		47 (1 september-31 december 2023)
Jönköping	37	20 (baserat på antal givna doser och uppskattat antal förlossningar 2023)
Blekinge	36	-
Västernorrland	35	-
Skåne	34	41 (1 januari-31 augusti 2023) 66 (1 september-31 december 2023)
Kronoberg	34	48 (1 januari -31 augusti 2023) 45 (1 september-31 december 2023)
Västra Götaland	33	Har inte möjlighet att ta fram statistik
Kalmar	32	35 (1 januari -31 augusti 2023) 50 (1 september-31 december 2023)
Stockholm	29	-
Uppsala	29	40 (Beräkning för hela 2023)
Gävleborg	26	-
Sörmland	18	Saknar nämnardata (uppgift om antal gravida)

Diskussion

Det är stora skillnader mellan Sveriges regioner avseende såväl var kikhostevaccinationer utförs som hur de registreras. För att beräkna vaccinationstäckning behövs uppgifter såväl över antalet givna vaccindoser till gravida, samt över antalet gravida i regionen. Även regionernas möjlighet att ta fram dessa data skiljer sig åt.

De regioner där barnmorskorna själva vaccinerar har, enligt Graviditetsregistret, en högre vaccinationstäckning än andra regioner. Detta är logiskt, dels för att det förenklar för den gravida som kan få hjälp med själva vaccinationen av sin barnmorska, men också för att registrering av vaccination har större sannolikhet att utföras korrekt om vaccinatören också är den som registrerar vaccinationen.

I regioner där den gravida får hjälp med tidbokning ligger vaccinationstäckningen också högre jämfört med i regioner där vaccinationen förutsätter eget initiativ från den gravida själv.

I de fall där uppgifterna i Graviditetsregistret avviker från regionens egen statistik över vaccinationstäckningen avseende kikhosta, anger regionen oftast en högre vaccinationstäckning. Detta talar för att det finns felkällor i överföringen av uppgifter till Graviditetsregistret. Det faktum att vaccinationer registreras vid efterkontroll förlossningen, och att registrering kan ske upp till 16 veckor efter förlossningen, kan exempelvis medföra att registrering av vaccinationsuppgift inte hinns med då det är mycket annat som skall kontrolleras och registreras vid detta besök, eller att varken den nyförlösta eller registrerande barnmorska har kunskap om ifall vaccination gavs under graviditet eller inte. När vaccinatören registrerar den givna vaccinationen minskar risken för underregistrering.

Slutsats

Vaccinationstäckningen för vaccination mot kikhosta under graviditet är högre i regioner som erbjuder vaccination i samband med besök på mödrahälsovården. Det är sannolikt att fler regioner skulle kunna erbjuda vaccination inom mödrahälsovården om även specialistutbildning till barnmorska gav behörighet att ordinera läkemedel för vaccination enligt HSFL-FS 2023:10. För att ordinationsrätt skall kunna inkluderas i utbildningen, behöver det skrivas in i högskoleförordningen, vilket beslutas av regeringen.

När vaccinatören själv registrerar givna vaccinationer i det system som används för att ta fram statistik ökar andelen registrerade vaccinationer.

Det finns ett behov av enhetliga nationella system för att registrera och följa upp vaccination bland gravida i realtid. Om, exempelvis, även influensavaccin och kikhostevaccin registrerades i NVR så skulle vaccinationstäckning kunna tas fram löpande genom samkörning med Graviditetsregistret. Graviditetsregistret ensamt är inte optimalt som hälsodatasystem avseende vaccinationer eftersom data inte registreras kontinuerligt.

I vaccinationsutredningen föreslås att regionala program skall kunna registreras i NVR. Vaccination mot kikhosta och influensa till gravida är nationella rekommendationer som när de implementeras i regionerna torde definieras som regionala program, och som sådana även kunna registreras i NVR. För att registreringar i NVR skall fylla sitt syfte krävs att såväl implementering som registrering sker likartat i alla regioner. Vaccination mot influensa för riskgrupper har också lämnats in till regeringen som ett förslag till ett särskilt vaccinationsprogram, 2026. Om influensavaccination ingår i ett nationellt vaccinationsprogram medföljer att vaccinationerna registreras i NVR och även annan uppföljning sker och rapporteras årligen till regeringen inom ramen för den årliga lägesrapporten för de nationella vaccinationsprogrammen.

En fortsatt översyn av vaccination av gravida inför nästa delrapport kommer att se över vaccinationstäckningen bland gravida i relation till socioekonomiska och geografiska faktorer.

Referenser

1. Gemensamma författningssamlingen avseende hälso- och sjukvård, socialtjänst, läkemedel, folkhälsa m.m. , HSLF-FS 2023:10 (2023).
2. Folkehelseinstituttet. Vaksinasjon av gravide 2023 [updated 2023/09/06. Available from: <https://www.fhi.no/ss/korona/koronavirus/coronavirus/befolkningen/rad-for-gravide-og-ammende/?term=#vaksinasjon-av-gravide>
3. Institut SS. Gratis kighostevaccination til gravide [Available from: <https://www.ssi.dk/vaccinationer/risikogrupper/gratis-kighostevaccination-til-gravide>
4. Sundhedsstyrelsen. Gravide tilbydes vaccination mod influenza og covid-19 [updated 2024/04/042024/05/08]. Available from: <https://www.sst.dk/da/Vaccination/Gravide>.
5. Institutet för hälsa och välfärd F. Vaccinationsprogram för barn och vuxna [updated 2023/12/05. Available from: https://thl.fi/sv/teman/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/information-om-vaccinationer/det-nationella-vaccinationsprogrammet/vaccinationsprogram-for-barn-och-vuxna#vaccination_av_vuxna.
6. Institutet för hälsa och välfärd T. Vaccination av gravida kvinnor [updated 2023/12/052024/05/08]. Available from: <https://thl.fi/sv/teman/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/information-om-vaccinationer/vaccination-av-olika-malgrupper/vaccination-av-gravida-kvinnor#vaccinationsrekommendationer>.

OBS! Dolt här nedan ligger en avsnittsbrytning, tar du bort den kommer sidfoten att repeteras på samtliga sidor. Använd dolda tecken när du tar bort dessa rader före publicering så ser du var brytningen ligger, Kommando Ctrl+skift+(.

Utrymme för baksidestext

Folkhälsomyndigheten är en nationell kunskapsmyndighet som arbetar för en bättre folkhälsa. Det gör myndigheten genom att utveckla och stödja samhällets arbete med att främja hälsa, förebygga ohälsa och skydda mot hälsot. Vår vision är en folkhälsa som stärker samhällets utveckling

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. **Östersund** Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se